

ASOCIAȚIA PROCURORILOR DIN ROMÂNIA

A.P.R.

POSIBILE EFECTE ALE MODIFICĂRII CODURILOR PENALE

Cu acordul și ajutorul colegilor procurori și judecători am întocmit o broșură a exemplelor practice privind efectele pe care le pot avea modificările preconizate ale Codului de procedură penală și Codului penal. Textele modificate au fost preluate din forma transmisă în mod oficial Asociației Procurorilor din România. Exemplele de mai jos sunt inspirate din activitățile practice ale magistraților. Ele au fost simplificate pentru a explica cât mai ușor cetățenilor care pot fi efectele acestor modificări ale Codului de procedură penală și Codului penal. Povestea de mai jos, a celor 2 frați, rezumă situația creată de modificările preconizate:

*Gigel este un funcționar care ia mită la eliberarea fiecărui document. Gigel știe că oricine vine la ghișeu are mare nevoie de actele emise și nu se îngrijorează că nu va avea în continuare bani în plus. Pentru că Gigel nu este prost, nu ia niciodată bani de față cu martori. Totodată, a aflat de modificările codului de procedură penală, conform cărora **ce spune denunțatorul nu mai este așa de important**, astfel că nu îi este frică nici dacă vreun cetățean supărat s-ar duce să povestească.*

*Gigel mai știe că **va fi anunțat rapid dacă există vreo investigație**, pentru că acum procurorii au obligația de a-l face imediat suspect, altfel vor munci degeaba. Pe Gigel nu-l mai poate aresta nimeni pentru că el nu fuge, nu distruge probe (doar își cumpără diverse cu banii obținuți) iar noile legi consideră că Gigel nu e periculos pentru societate.*

Cum spuneam, Gigel nu e prost, nu își lovește mituitorii (așa ar putea fi arestat), dar îi pune în situația de a nu avea o altă variantă de a obține actele. Așa că Gigel își continuă activitatea și ia mită de 10, 100, 500 ori pe lună, în funcție de câți cetățeni vin la ghișeu. Are o mașină faină și își face revelionul în Bora Bora până se termină ancheta.

*Dorel, fratele lui Gigel, nu lucrează la stat. El are mai multe firme, firme prin care alimentează piața neagră cu țigări, alcool și medicamente. Dorel nu vrea să plătească TVA, așa că folosește facturi fictive și astfel firmele sunt mereu pe zero. Și-a construit o vilă într-o zonă liniștită, cu piscină, mașini de lux și de teren. Dacă totuși vreun procuror îl descoperă și reușește cu greu să strângă niște probe, Dorel știe că **cel mai rău lucru care i se poate întâmpla este să fie arestat la domiciliu**. Și acolo are cinematograful propriu, teren de golf, piscină, poate să-și comande pizza și să facă alte cumpărături on line. Poate chiar să facă și afaceri de la distanță. Dorel mai știe și că timpul petrecut acasă în arest va fi scăzut dintr-o eventuală pedeapsă, deci totul iese bine.*

EXEMPLUL #1: CRIMĂ

O crimă are loc într-un oraș din România. Cadavrul este găsit secționat, iar părți din el lipsesc. Nimic nu indică autorul. Se deschide dosar penal și se încearcă identificarea făptuitorului.

Peste o săptămână, într-un alt oraș din același județ are loc o crimă asemănătoare. Aceleași împrejurări. Aceleași părți ale corpului care lipsesc. Singurele informații sunt referitoare la un autoturism de culoare gri metalizat și un bărbat văzut în preajma locurilor unde s-au petrecut crimele. Acesta părea a schiopăta puțin.

Pentru a înainta ancheta, organele de cercetare penală ar dori să dea publicității anumite amănunte ce ar permite identificarea mai rapidă a autorului și prevenirea unei crime.

Totuși, dacă ar face asta, ar comite o infracțiune conform noilor reglementări.

În plus, dacă în termen de un an nu descoperă autorul, procurorii sunt nevoiți, conform noilor modificări să clasazeze cauza, deși infracțiunile contra vieții sunt imprescriptibile.

PROBLEMA: COMUNICAREA PUBLICĂ A INFORMAȚIILOR DIN DOSAR

PERMITEREA COMUNICĂRII PUBLICE A INFORMAȚIILOR DIN DOSAR

VS

INTERZICEREA ORICĂRUI FEL DE COMUNICARE

<p>Forma actuală a legii care permite comunicarea publică:</p> <p>Art. 4: Prezumția de nevinovăție (1) Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă. (2) După administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.</p>	<p>Forma modificată care interzice orice fel de comunicare:</p> <p>La articolul 4, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alin. (3) și (4) cu următorul cuprins: "(3) În cursul urmăririi penale și al judecării cauzei în procedură de cameră preliminară sunt interzise comunicările publice, declarațiile publice precum și furnizarea de alte informații, direct sau indirect, provenind de la autorități publice sau orice alte persoane fizice sau juridice referitoare la faptele și persoanele ce fac obiectul acestor proceduri. Încălcarea acestei obligații reprezintă infracțiune și se pedepsește, potrivit legii penale.</p>
---	---

CONTINUAREA CERCETĂRILOR PÂNĂ ESTE IDENTIFICAT AUTORUL

VS

CLASAREA DUPĂ UN AN (conform propunerilor de modificare ale codurilor)

<p>Forma actuală a legii care permite continuarea cercetărilor până este identificat autorul:</p> <p>Art. 153 Prescripția răspunderii penale (1) Prescripția înlătură răspunderea penală. (2) Prescripția nu înlătură răspunderea penală în cazul: a) infracțiunilor de genocid, contra umanității și de război, indiferent de data la care au fost comise; b) infracțiunilor prevăzute la art. 188 și 189 și al infracțiunilor intenționate urmate de moartea victimei. (3) Prescripția nu înlătură răspunderea penală nici în cazul infracțiunilor prevăzute la alin. (2) lit. b) pentru care nu s-a împlinit termenul de prescripție, generală sau specială, la data intrării în vigoare a acestei dispoziții.</p> <p>Art. 305 Începerea urmăririi penale</p> <p>“(1) Când actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege, organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la fapta săvârșită ori a cărei săvârșire se pregătește, chiar dacă autorul este indicat sau cunoscut.”</p>	<p>Forma modificată care obligă procurorul să dispună clasarea după un an:</p> <p>La articolul 305, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alineatul (1¹), cu următorul cuprins: „(1¹) În toate celelalte situații, altele decât cele menționate la alin. (1) organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la fapta. În termen de maxim 1 an de la data începerii urmăririi penale cu privire la fapta organul de urmărire penală este obligat să procedeze fie la începerea urmăririi penale cu privire la persoană, dacă sunt îndeplinite condițiile legale pentru a dispune aceasta măsură, fie la clasarea cauzei”</p>
--	---

EXEMPLUL #2: LIPSIRE DE LIBERTATE ȘI LOVIRE

Vlăduț se joacă în parc. Aleargă și e fericit. Tatăl lui, încântat de exuberanța copilului, scoate telefonul mobil din buzunar și începe să filmeze. În același timp, într-un colț al parcului, mai întunecat (tatăl lui Vlăduț muncește până seara târziu și are puțin timp la dispoziție pe care să îl petreacă cu copilul său) un bărbat lovește o fată și o trage după el. Tatăl îndreaptă telefonul spre cei doi. Nu poate să intervină pentru că Vlăduț se îndepărtează, astfel că își strigă copilul în timp ce continuă să filmeze. Fata este agresată și urcată cu forța într-o mașină.

Tatăl merge la poliție și le oferă înregistrarea. Păcat că aceasta nu poate fi folosită conform „micilor” modificări ale codului de procedură penală.

PROBLEMA: UTILIZAREA ÎNREGISTRĂRILOR

<p>Forma actuală care permite utilizarea oricărui mijloc de probă legal și a înregistrărilor făcute de cetățeni:</p>	<p>Forma modificată care instituie un număr limitat de probe ce pot fi utilizate în procesul penal:</p>
---	--

<p>Art. 97 - Proba și mijloacele de probă f) orice alt mijloc de probă care nu este interzis prin lege.</p> <p>Art. 139</p> <p>“(3) Înregistrările prevăzute în prezentul capitol, efectuate de părți sau de alte persoane, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terții. Orice alte înregistrări pot constitui mijloace de probă dacă nu sunt interzise de lege.”</p>	<p>La art. 97, lit. f) a alin. (2) se abrogă. ☺</p> <p>La articolul 139, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins: „(3) Înregistrările prevăzute în prezentul capitol, efectuate de părți, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terții”. (martorii nu sunt părți la procesul penal)</p>
---	--

EXEMPLUL #3: TRAFICUL DE DROGURI

Gianni s-a ocupat întotdeauna cu traficul de droguri. A strâns o avere frumușică din viciul altor oameni. Acum vrea să treacă la nivelul următor, să își extindă teritoriul și să mai coopteze colaboratori. Procurorii au desfășurat o anchetă minuțioasă, încercând să îl stopeze și să prevină distrugerea altor vieți. Gianni face o greșală și este surprins având asupra sa un mic pliculeț conținând o substanță necunoscută.

Printr-o constatare tehnico-științifică, s-ar putea stabili rapid dacă este vorba de droguri interzise prin lege sau o altă substanță. În momentul în care este clar că Gianni avea droguri asupra sa, el poate fi arestat, scos din societate și rețeaua sa destructurată.

Acum însă, noile modificări ale codului de procedură penală nu mai permit realizarea constatărilor tehnico-științifice ci doar o expertiză. Aceasta durează mult, necesită mai multe resurse financiare și întârzie nepermis cursul anchetei. Gianni se poate întoarce acasă până pot stabili procurorii ce transporta sau poate pleca într-o excursie prelungită într-o țară caldă și prietenoasă cu cei ce au aceleași ocupații ca Gianni.

PROBLEMA: NEUTILIZAREA CONSTATĂRII TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

<p>Forma actuală care permite utilizarea constatării tehnico-științifice ca mijloc de probă:</p> <p>Art. 97 - Proba și mijloacele de probă</p> <p>e) înscrisuri, rapoarte de expertiză sau constatare, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă;</p>	<p>Forma modificată care nu permite utilizarea constatării tehnico-științifice ca mijloc de probă:</p> <p>La art. 97, lit. e) a alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins: “e) înscrisuri, rapoarte de expertiză, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă;”</p>
---	---

EXEMPLUL #4: CORUPERA SEXUALĂ A MINORILOR

Ai o fetiță de câțiva anișori și ești mândru de ea, este inteligentă și frumoasă. Se joacă împreună cu alți copii în fața blocului. Vine un cetățean și se masturbează în fața ei. Ca urmare a noilor modificări ale codurilor, cetățeanul nu va mai putea fi arestat preventiv.

Ai o fetiță adolescentă de 13 ani. Este sedusă de un individ de 40 de ani care profită de naivitatea ei și de lipsa de experiență și o convinge să facă sex cu el. Ca urmare a noilor modificări ale codurilor, acest individ nu mai poate fi arestat.

PROBLEMA: ARESTAREA PREVENTIVĂ

Forma care permite în prezent arestarea preventivă:

Art. 223 Condițiile și cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive

“(2) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de droguri, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, o infracțiune privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracțiune de corupție, o infracțiune săvârșită prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică sau o altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai mare și, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică

Forma modificată care nu mai permite arestarea preventivă:

La articolul 223, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, de terorism și care vizează acte de terorism, falsificare de monede ori alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate, ultraj, ultraj judiciar sau o altă infracțiune comisă cu violență și, cumulativ, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constata ca privarea sa de libertate este absolut necesara pentru înlăturarea unei stări de pericol concret pentru ordinea publică”

EXEMPLUL #5: TRAFIC DE PERSOANE

Ai o fată adolescentă. Aceasta devine victima unor traficanți de persoane. Aceștia o bat, o violează și o obligă să se prostitueze. Cumva reușește să scape. Face plângere la procuror și indică clar numele autorilor.

Procurorul este obligat să înceapă urmărirea penală. Până acum, se începea urmărirea penală față de faptă și se încerca strângerea de probe, organizarea unui flagrant sau măsuri de supraveghere tehnică pentru a se strânge probe sau pentru a se identifica alți martori.

Conform noilor modificări, procurorul trebuie să aducă imediat la cunoștința autorilor calitatea de suspecti. Dacă nu face asta, toate actele ulterioare sunt nule. Astfel, aceștia pot participa la orice act de urmărire penală, pot consulta dosarul, pot afla numele martorilor sau că li se urmăresc convorbirile telefonice.

Cine ar mai formula plângeri în aceste condiții?

PROBLEMA: CALITATEA DE SUSPECT (ȘI DREPTURILE SUSPECȚILOR)

<p>Forma actuală care permite efectuarea unei anchete eficiente:</p> <p>Art. 305 Începerea urmăririi penale “(1) Când actul de sesizare îndeplinește condițiile urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la fapta săvârșită ori a cărei săvârșire se pregătește, chiar dacă autorul este indicat sau cunoscut.”</p> <p>Art. 307 Aducerea la cunoștință a calității de suspect Persoanei care a dobândit calitatea de suspect i se aduc la cunoștință, înainte de prima sa audiere, această calitate, fapta pentru care este suspectată, încadrarea juridică a acesteia, drepturile procesuale prevăzute la art. 83, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.</p>	<p>Forma modificată care blochează urmărirea penală: La articolul 305, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Când actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege și se constata că nu exista vreunul dintre cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale prevăzute la art. 16 alin. (1) și sunt indicate numele persoanelor ce se presupune că ar fi săvârșit infracțiunea ce face obiectul sesizării, organul de urmărire penală dispune obligatoriu începerea urmăririi penale cu privire la faptă și făptuitori. Toate probele administrate în această perioadă, fără respectarea acestor condiții sunt nule absolut și nu pot fi utilizate împotriva persoanei a cărei identitate era indicată la data administrării lor.”</p> <p>Art. 307 se modifică și va avea următorul cuprins: “Art. 307 - Aducerea la cunoștință a calității de suspect (1) Persoanei care a dobândit calitatea de suspect i se aduc la cunoștință, înainte de prima sa audiere, această calitate, fapta pentru care este suspectată, cu descrierea tuturor elementelor constitutive ale acesteia și a probelor din care rezultă săvârșirea faptei, încadrarea juridică a acesteia, drepturile procesuale prevăzute la art. 83, încheindu-se în acest sens un proces-verbal. Lipsa acestor elemente atrage nulitatea absolută a actului de aducere la cunoștință a calității de suspect. (2) Atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 305 alin. (1) și persoana față de care există bănuiala</p>
--	--

	rezonabilă este cunoscută, organul de urmărire penală va aduce la cunoștință, de îndată, calitatea de suspect, sub sancțiunea nulității absolute a tuturor actelor de urmărire penală efectuate cu încălcarea acestei prevederi față de aceasta după aflarea identității persoanei.”
--	--

EXEMPLUL #6: FURT CALIFICAT

Ți-ai cumpărat o casă, cel mai probabil apartament prin Programul Prima Casă, și mai ai de plătit 29 de ani, ½ sau 1/3 din ce câștigi lunar. Apartamentul trebuie mobilat și utilat, motiv pentru care îți mai faci alte credite. Credite la care trebuie să plătești lunar din ce ți-a rămas. În sfârșit ai și tu un loc unde să te poți relaxa. Ești încântat.

Într-o seară când rămâi peste program la serviciu, te calcă hoții și îți fură tot ce ai cumpărat (cu excepția casei, deși sunt cazuri în care se fură și ușile) și pentru care tu vei plăti în continuare. Fără rapoartele de constatare privind amprentele făptuitorilor (conform viitoarelor modificări), identificarea va dura foarte mult, timp în care vom avea noi și noi spurgeri iar bunurile nu vor mai putea fi recuperate. Într-un final, poliția reușește să îi identifice pe răufăcători, hoți de meserie condamnați pentru nenumărate furturi și recent eliberați din penitenciar.

Conform viitoarelor modificări, nu se poate dispune arestarea preventivă pentru că furtul calificat prin efracție și violare de domiciliu nu se află printre infracțiunile limitativ prevăzute de lege pentru care să se poată dispune arestarea preventivă, iar posibilitatea arestării pentru cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa mai mare de 5 ani sau mai mare a dispărut.

PROBLEMA: ARESTAREA PREVENTIVĂ ÎN CAZ DE FURT CALIFICAT

<p>Forma care permite în prezent arestarea preventivă:</p> <p>Art. 223 Condițiile și cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive “(2) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de droguri, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive,</p>	<p>Forma modificată care nu mai permite arestarea preventivă:</p> <p>La articolul 223, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins: “(2) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, de terorism și care vizează acte de terorism, falsificare de monede ori alte</p>
---	--

<p>o infracțiune privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracțiune de corupție, o infracțiune săvârșită prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică sau o altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai mare și, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică</p>	<p>valori, șantaj, viol, lipsire de libertate, ultraj, ultraj judiciar sau o altă infracțiune comisă cu violență și, cumulativ, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constata ca privarea sa de libertate este absolut necesara pentru înlăturarea unei stări de pericol concret pentru ordinea publică”</p>
---	---

<p>Forma actuală care permite utilizarea constatării tehnico-științifice ca mijloc de probă:</p> <p>Art. 97 - Proba și mijloacele de probă</p> <p>e) înscrisuri, rapoarte de expertiză sau constatare, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă;</p>	<p>Forma modificată care nu permite utilizarea constatării tehnico-științifice ca mijloc de probă:</p> <p>La art. 97, lit. e) a alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins:</p> <p>”e) înscrisuri, rapoarte de expertiză, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă;”</p>
---	--

EXEMPLUL #7: VIOLENȚA DOMESTICĂ

Ioana este într-o relație abuzivă. În fiecare zi este jignită, amenințată, și este lovită. Într-o zi ajunge la spital în urma bătăilor. Procurorul deschide o anchetă penală. Legea îl obligă să ia măsuri pentru a proteja victima. Ioana este audiată și încurajată să spună ce i s-a întâmplat deoarece va fi în siguranță.

Modificările codului de procedură penală dau posibilitatea suspectului de a fi prezent la audierea Ioanei. Până în prezent, la audiere putea asista avocatul suspectului. Ioanei nu i se poate acorda identitate protejată deoarece agresorul știe persoana cu care are o relație și este inutil. Dacă totuși i s-ar acorda identitatea declarația ei ar avea o valoare diminuată conform dispozițiilor Codului de procedură penală.

La fel se va întâmpla și în cazul traficului de persoane sau în situația unui viol. Tu ce ai spune dacă persoana de care îți este frică te-ar privi în fiecare secundă din audiere?

PROBLEMA: SUSPECTUL ASISTĂ LA AUDIERE

Forma actuală în care există un echilibru între drepturile inculpatului, drepturile victimei și interesul public:

Art. 83 - Drepturile inculpatului

În cursul procesului penal, inculpatul are următoarele drepturi:

- a) dreptul de a nu da nicio declarație pe parcursul procesului penal, atrăgându-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nicio consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa;
- a¹) dreptul de a fi informat cu privire la fapta pentru care este cercetat și încadrarea juridică a acesteia;
- b) dreptul de a consulta dosarul, în condițiile legii;
- c) dreptul de a avea un avocat ales, iar dacă nu își desemnează unul, în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;
- d) dreptul de a propune administrarea de probe în condițiile prevăzute de lege, de a ridica excepții și de a pune concluzii;
- e) dreptul de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale și civile a cauzei;
- f) dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înțelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română;
- g) dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege;
- g¹) dreptul de a fi informat cu privire la drepturile sale; h) alte drepturi prevăzute de lege.

Art. 88: Avocatul

- (1) Avocatul asistă sau reprezintă, în procesul penal, părțile ori subiecții procesuali principali, în condițiile legii.

Art. 103

- „(2) În luarea deciziei asupra existenței infracțiunii și a vinovăției inculpatului instanța hotărăște motivat, cu trimitere la toate probele evaluate. Condamnarea se dispune doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă.”
- (3) Hotărârea de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei nu se poate întemeia în măsură determinantă pe declarațiile investigatorului, ale colaboratorilor ori ale martorilor protejați.

Forma modificată în care acest echilibru se pierde:

La art. 83, după litera b) se introduc două noi litere, literele b¹) și b²), cu următorul cuprins:

- ”b¹) dreptul să participe la audierea oricărei persoane de către judecătorul de drepturi și libertăți, să formuleze plângeri, cereri, memoriile și obiecțiuni;
- b²) **poate solicita să fie încunoștințat de data și ora efectuării actului de urmărire penală** ori a audierii realizate de judecătorul de drepturi și libertăți. Încunoștințarea se face prin notificare telefonică, fax, e-mail sau prin alte asemenea mijloace, încheindu-se în acest sens un proces-verbal. Absența sa nu împiedică efectuarea actului.” **(audierea victimei este act de urmărire penală)**

La articolul 103, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

- „(2) În luarea deciziei asupra existenței infracțiunii și a vinovăției inculpatului instanța hotărăște motivat, cu trimitere la toate probele evaluate. Condamnarea se dispune doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială.”
- (3) Hotărârea de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei nu se poate întemeia în măsură determinantă pe declarațiile investigatorului, ale colaboratorilor ori ale martorilor protejați. De asemenea, aceasta nu se poate întemeia pe declarațiile inculpaților din acea cauză, ale martorilor care beneficiază de exonerare de răspundere pentru faptele denunțate sau pe declarațiile celor care beneficiază de dispoziții legale de favoare pentru declarațiile date în fața organelor judiciare, dacă aceste probe nu se coroborează și cu altele, administrate legal în cauză. Hotărârea de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei nu se poate întemeia în nicio măsură pe refuzul de a da declarații al inculpatului.

EXEMPLUL #8: PERCHEZIȚIA INFORMATICĂ

Închipuiți-vă o percheziție informatică pentru o infracțiune oarecare (economică, de violență sau alta), în computerul suspectului se găsesc fișiere video conținând imagini cu caracter pornografic înfățișând minori cu vârste de 5-6 ani. Ce puteam face până acum? O nouă anchetă pentru a identifica autorul. Ce am putea face dacă modificările se adoptă? Te uiți, te oripilezi ca om normal ce ești, te frustrezi puternic ca procuror ce te găsești și distrugi fișierele. Dacă tu crezi că e o glumă, să știi că nu este. Aceleași lucruri se vor întâmpla și la percheziția domiciliară.

PROBLEMA: EXTINDEREA ANCHETEI

Forma actuală care permite utilizarea datelor și extinderea anchetei:

Art. 168 Percheziția informatică

(1) Prin percheziție în sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice se înțelege procedeul de cercetare, descoperire, identificare și strângere a probelor stocate într-un sistem informatic sau suport de stocare a datelor informatice, realizat prin intermediul unor mijloace tehnice și proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea informațiilor conținute de acestea.

(15) Datele informatice identificate cu caracter secret se păstrează în condițiile legii.

Forma modificată care te obligă să ștergi definitiv datele și să nu le poți folosi în alte anchete:

La articolul 168, după alineatul (15) se introduce un nou alineat, alineatul (15¹) cu următorul cuprins:

„(15¹) Datele obținute dintr-un sistem informatic sau dintr-un sistem de stocare a datelor informatice care nu au legătură cu infracțiunea pentru care se efectuează urmărirea penală și pentru care a fost autorizată percheziția în acea cauză se șterg definitiv din copiile efectuate în baza alin. (9) și nu pot fi folosite în alte cauze penale și pentru dovedirea altor fapte.”

După art. 171 se introduce un nou articol, art. 171¹, cu următorul cuprins:

”171¹ – (1) Obiectele, înscrisurile sau datele informatice predate sau ridicate silit potrivit art. 170 și 171 pot fi folosite ca probe numai pentru dovedirea infracțiunilor ce fac obiectul dosarului în care au fost solicitate.

(2) Obiectele, înscrisurile sau datele informatice care nu au fost utilizate în scopul prevăzut la alin. (1) se restituie proprietarului sau se distrug, după caz, în termen de 30 de zile de la data la care se constată că nu sunt utile pentru dovedirea faptei aflată în curs de cercetare penală pentru care au fost predate ori ridicate silit.”

EXEMPLUL #9: TÂLHĂRIRE

Mama ta are într-o seară o urgență și are nevoie să scoată niște bani de la bancomatul din colțul blocului. Iese din casă, își scoate banii și vrea să se întoarcă. De ea se apropie un cetățean, o lovește cu o bâtă în cap, îi ia banii și o lasă într-o baltă de sânge. Poate pentru multă vreme nici nu o găsește nimeni. Până la urmă se află, se ridică imaginile de la bancomat. Surpriză! Nu pot fi folosite pentru a fi identificat autorul și probată fapta lui, pentru că ele nu figurează în lista limitativă introdusă în Codul de procedură penală.

PROBLEMA: NU SE POT FOLOSII ÎNREGISTRĂRILE

<p>Forma actuală care permite utilizarea oricărui mijloc de probă legal și înregistrările făcute de cetățeni:</p> <p>Art. 97 - Proba și mijloacele de probă f) orice alt mijloc de probă care nu este interzis prin lege. Art. 139</p> <p>„(3) Înregistrările prevăzute în prezentul capitol, efectuate de părți sau de alte persoane, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terții. Orice alte înregistrări pot constitui mijloace de probă dacă nu sunt interzise de lege.”</p>	<p>Forma modificată care interzice utilizarea unor mijloace de probă:</p> <p>La art. 97, lit. f) a alin. (2) se abrogă. ☺</p> <p>La articolul 139, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:</p> <p>„(3) Înregistrările prevăzute în prezentul capitol, efectuate de părți, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terții”. (martorii nu sunt părți la procesul penal)</p>
---	---

EXEMPLUL #10: EVAZIUNE FISCALĂ

Sile, prietenul bun al lui Dorel, are și el diverse afaceri pe care le conduce ca și Dorel. Afacerile îi aduc mulți bani pe care nu dorește să îi împartă cu statul. Prin urmare, pune la cale un sistem prin care să nu plătească TVA și se bazează pe mai multe facturi fictive.

Sile se bucură de noile modificări ale codului de procedură penală, în special de cele privind perchezițiile și accesul la baze de date. El știe că o anchetă este în derulare cu privire la activitatea sa. Dar mai știe că, de acum, procurorul nu mai poate căuta singur prin casă, dacă el îi pune la dispoziție actele ce sunt trecute în mandatul de percheziție.

Până acum, băieții aștia nu îl credeau pe cuvânt și căutau în continuare. De unde să știe procurorii că el are un caiet în care a trecut toate firmele și cine cui emite facturi fictive?

În plus, Sile știe că procurorul nu mai poate să ceară informații din bazele de date ale ANAF, Vamă, Oficiul de Imigrări pentru că modificările legii spun că aceste instituții trebuie să îi dea acces și lui Sile la toată baza de date ca să poată să fie folosite în anchetă. Sile știe că nimeni nu va risca siguranța sistemelor informatice ale unui stat pentru un singur evazionist.

PROBLEMA: PERCHEZIȚIILE ȘI INFORMAȚIILE DE LA AUTORITĂȚI

<p>Forma actuală în materia perchezițiilor care permite ridicarea obiectelor care probează alte fapte penale:</p> <p>Art. 159 - Efectuarea percheziției domiciliare (1) Mandatul de percheziție se comunică procurorului, care ia</p>	<p>Forma modificată care blochează activitatea de anchetă:</p> <p>La art. 159, după alin. (8) se introduce un nou alineat, alin. (8¹), cu următorul cuprins:</p>
---	--

măsurile pentru executarea acestuia.

(2) Percheziția se efectuează de procuror sau de organul de cercetare penală, însoțit, după caz, de lucrători operativi.

(3) Percheziția domiciliară nu poate fi începută înainte de ora 6,00 sau după ora 20,00, cu excepția infracțiunii flagrante sau când percheziția urmează să se efectueze într-un local deschis publicului la acea oră.

(4) În cazul în care este necesar, organele judiciare pot restricționa libertatea de mișcare a persoanelor prezente sau accesul altor persoane în locul unde se efectuează percheziția, pe durata efectuării acesteia.

(5) Înainte de începerea percheziției, organul judiciar se legitimează și înmânează o copie a mandatului emis de judecător persoanei la care se va efectua percheziția, reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar în lipsă, oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exercițiu care cunoaște persoana la care se va efectua percheziția și, dacă este cazul, custodelui.

(6) În cazul percheziției efectuate la sediul unei persoane juridice, mandatul de percheziție se înmânează reprezentantului acesteia sau, în lipsa reprezentantului, oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exercițiu care se află în sediu ori este angajat al persoanei juridice respective.

(7) În cazul în care efectuarea percheziției este extinsă în locuințele învecinate în condițiile art. 158 alin. (3), persoanele din aceste spații vor fi înștiințate cu privire la extinderea efectuării percheziției.

(8) Persoanelor prevăzute la alin. (5) și (6) li se solicită, înainte de începerea percheziției, predarea de bunăvoie a persoanelor sau a obiectelor căutate. Percheziția nu se mai efectuează dacă persoanele sau obiectele indicate în mandat sunt predate.

(9) Persoanelor prevăzute la alin. (5) și (6) li se aduce la cunoștință că au dreptul ca la efectuarea percheziției să participe un avocat. Dacă se solicită prezența unui avocat, începerea percheziției este amânată până la sosirea acestuia, dar nu mai mult de două ore de la momentul la care acest drept este comunicat, luându-se măsuri de conservare a locului ce urmează a fi percheziționat. În cazuri excepționale, ce impun efectuarea percheziției de urgență, sau în cazul în care avocatul nu poate fi contactat, percheziția poate începe și înainte de expirarea termenului de două ore.

(10) De asemenea, persoanei percheziționate i se va permite să fie asistată ori reprezentată de o persoană de încredere.

(11) Când persoana la care se face percheziția este reținută ori arestată, va fi adusă la percheziție. În cazul în care nu poate fi adusă, ridicarea de obiecte și înscrisuri, precum și percheziția domiciliară se fac în prezența unui reprezentant ori martor asistent.

(12) Organul judiciar care efectuează percheziția are dreptul să deschidă, prin folosirea forței, încăperile, spațiile, mobilierul și alte obiecte în care s-ar putea găsi obiectele, înscrisurile, urmele infracțiunii sau persoanele căutate, în cazul în care posesorul acestora nu este prezent sau nu dorește să le deschidă de bunăvoie. La deschiderea acestora, organele judiciare ce efectuează percheziția trebuie să evite daunele nejustificate.

“(8¹) Neindicarea în mandat a obiectelor sau a persoanelor căutate împiedică efectuarea percheziției de către organul judiciar și duce la nulitatea actelor procedurale întocmite în baza acestuia. Refuzul persoanei percheziționate de a preda persoanele sau obiectele căutate, precis identificate, se menționează în procesul verbal de percheziție. Lipsa mențiunii privind refuzul persoanei percheziționate de a preda obiectele căutate se menționează în procesul verbal de percheziție. Lipsa acestei mențiuni în procesul verbal de percheziție, continuarea percheziției chiar dacă bunurile indicate în mandat au fost predate sau persoanele indicate în mandat s-au predat se sancționează cu nulitatea absolută a procesului verbal. Probele obținute în baza unui proces verbal nul nu pot fi folosite în cadrul procesului penal.”

La articolul 162, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Obiectele care nu au legătura cu cauza se restituie persoanei căreia îi aparțin, **în termen de 30 de zile de la data ridicării**, cu excepția celor care sunt supuse confiscării, în condițiile legii. Nerestituirea obiectelor ridicate poate constitui infracțiune și se sancționează, potrivit legii.”

După alin. (5) al art. 162 se adaugă un nou alineat, alin. (6), cu următorul cuprins:

“(6) Prin obiecte care nu au legătură cu cauza, potrivit alin. (4) se înțelege orice obiect, suport electronic de date, sau înscris care nu servește ca mijloc de probă pentru dovedirea infracțiunii pentru care a fost autorizată percheziția.”

(13) Organul judiciar este obligat să se limiteze la ridicarea numai a obiectelor și înscrisurilor care au legătură cu fapta pentru care se efectuează urmărirea penală. Obiectele sau înscrisurile a căror circulație ori deținere este interzisă sau în privința cărora există suspiciunea că pot avea o legătură cu săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu se ridică întotdeauna.

(14) În mod excepțional, percheziția poate începe fără înmânarea copieii mandatului de percheziție, fără solicitarea prealabilă de predare a persoanei sau a obiectelor, precum și fără informarea prealabilă privind posibilitatea solicitării prezenței unui avocat ori a unei persoane de încredere, în următoarele cazuri:

- a) când este evident faptul că se fac pregătiri pentru acoperirea urmelor sau distrugerea probelor ori a elementelor ce prezintă importanță pentru cauză;
- b) dacă există suspiciunea că în spațiul în care urmează a se efectua percheziția se află o persoană a cărei viață sau integritate fizică este pusă în pericol;
- c) dacă există suspiciunea că persoana căutată s-ar putea sustrage procedurii.

(15) În cazul în care în spațiul unde urmează a fi efectuată percheziția nu se află nicio persoană, aceasta se efectuează în prezența unui martor asistent.

(16) În cazurile prevăzute la alin. (14) și (15), copia mandatului de percheziție se înmânează de îndată ce este posibil.

(17) Organele judiciare care efectuează percheziția pot folosi forța, în mod adecvat și proporțional, pentru a pătrunde într-un domiciliu:

- a) dacă există motive temeinice pentru a anticipa rezistență armată sau alte tipuri de violență ori există un pericol cu privire la distrugerea probelor;
- b) în cazul unui refuz sau dacă nu a fost primit niciun răspuns la solicitările organelor judiciare de a pătrunde în domiciliu.

(18) Este interzisă efectuarea în același timp cu percheziția a oricăror acte procedurale în aceeași cauză, care prin natura lor împiedică persoana la care se face percheziția să participe la efectuarea acesteia, cu excepția situației în care se desfășoară, în aceeași cauză, simultan mai multe percheziții.

(19) Locul în care se desfășoară percheziția, precum și persoanele sau obiectele găsite pe parcursul percheziționării pot fi fotografiate ori înregistrate audiovideo.

(20) Înregistrarea audiovideo sau fotografiile efectuate sunt anexate procesului-verbal de percheziție și fac parte integrantă din acesta.

Forma actuală care permite utilizarea informațiilor din bazele de date ale autorităților:

ART. 267 - Accesul la bazele electronice de date

(1) În vederea realizării procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea procedurilor, procurorul sau

Forma modificată care nu mai permite accesul:

La art. 267, alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

(2) Organele administrației de stat care dețin baze electronice de date sunt obligate să colaboreze cu procurorul sau cu instanța de judecată în vederea

<p>instanța au drept de acces direct la bazele electronice de date deținute de organele administrației de stat.</p> <p>(2) Organele administrației de stat care dețin baze electronice de date sunt obligate să colaboreze cu procurorul sau cu instanța de judecată în vederea asigurării accesului direct al acestora la informațiile existente în bazele electronice de date, în condițiile legii.</p> <p>Art. 97 - Proba și mijloacele de probă</p> <p>f) orice alt mijloc de probă care nu este interzis prin lege.</p>	<p>asigurării accesului direct al acestora la informațiile existente în bazele electronice de date, în scopul comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea procedurilor, în condițiile legii.</p> <p>Este interzis organelor administrației de stat să furnizeze date și informații din bazele electronice de date la care părțile, experții parte sau avocații părților nu au asigurat accesul, pentru garantarea principiului egalității de arme.”</p> <p>La art. 97, lit. f) a alin. (2) se abrogă.</p>
---	---

EXEMPLUL #11: MITA

Marian a muncit mult și a făcut ore suplimentare. A strâns ceva bani și vrea să-și construiască o casă în satul natal. Are nevoie de autorizație. Se duce la primărie pentru a o obține. Primarul îi cere o sumă de bani în schimbul autorizației.

Marian a muncit mult, dar banii nu sunt suficienți. Nici nu i se pare normal să dea mită pentru ceva ce i se cuvine, așa că se duce direct la parchet pentru a depune plângere împotriva primarului pe care îl cunoaște bine. Conform noilor prevederi ale Codului de procedură penală, procurorul este obligat să îl anunțe pe primar de îndată. Primarul neagă acuzația, iar un flagrant devine practic inutil din moment ce el știe că este urmărit.

După 6-7 luni, Marian primește răspunsul Primăriei și este anunțat că i-a fost respinsă cererea de emitere a autorizației pentru un motiv pur formal.

PROBLEMA: EFICIENȚA ANCHETEI

<p>Forma actuală care permite efectuarea unei anchete eficiente:</p> <p>Art. 305 Începerea urmăririi penale</p> <p>“(1) Când actul de sesizare îndeplinește condițiile organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la fapta săvârșită ori a cărei săvârșire se pregătește, chiar dacă autorul este indicat sau cunoscut.”</p> <p>Art. 307 Aducerea la cunoștință a calității de suspect</p> <p>Persoanei care a dobândit calitatea de suspect i se aduc la cunoștință, înainte de prima sa audiere, această calitate, fapta pentru care este suspectată, încadrarea juridică a acesteia, drepturile procesuale prevăzute la art. 83, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.</p>	<p>Forma modificată care blochează o anchetă eficientă:</p> <p>La articolul 305, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Când actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege și se constată că nu exista vreunul dintre cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale prevăzute la art. 16 alin. (1) și sunt indicate numele persoanelor ce se presupune că ar fi săvârșit infracțiunea ce face obiectul sesizării, organul de urmărire penală dispune obligatoriu începerea urmăririi penale cu privire la fapta și făptuitorii. Toate probele administrate în această perioadă, fără respectarea acestor condiții sunt nule absolut și nu pot fi utilizate împotriva persoanei a cărei identitate era</p>
---	--

	<p>indicată la data administrării lor.”</p> <p>Art. 307 se modifică și va avea următorul cuprins: ”Art. 307 - Aducerea la cunoștință a calității de suspect</p> <p>(1) Persoanei care a dobândit calitatea de suspect i se aduc la cunoștință, înainte de prima sa audiere, această calitate, fapta pentru care este suspectată, cu descrierea tuturor elementelor constitutive ale acesteia și a probelor din care rezultă săvârșirea faptei, încadrarea juridică a acesteia, drepturile procesuale prevăzute la art. 83, încheindu-se în acest sens un proces-verbal. Lipsa acestor elemente atrage nulitatea absolută a actului de aducere la cunoștință a calității de suspect.</p> <p>(2) Atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 305 alin. (1) și persoana față de care există bănuiala rezonabilă este cunoscută, organul de urmărire penală va aduce la cunoștință, de îndată, calitatea de suspect, sub sancțiunea nulității absolute a tuturor actelor de urmărire penală efectuate cu încălcarea acestei prevederi față de aceasta după aflarea identității persoanei.”</p>
--	--

EXEMPLUL #11: ABUZ ÎN SERVICIU

Rică este primar în comuna lui de 3 ani și 6 luni. De ceva timp, Direcția Națională Anticorupție a început urmărirea penală față de Rică, pentru că el, în calitate de primar, a contractat reparația drumului cu firma verișoarei sale, Frusina, fără a face licitație conform legii. Rică a cheltuit 80% din bugetul comunei iar drumul a costat de 3 ori mai mult decât ar fi valorat în mod normal. Rică participă la alegerile viitoare, unde se estimează ca are prima șansă tocmai pentru ca a astupat gropile din carosabil. Problema e ca potrivit noilor modificări, cetățenii nu vor putea fi informați asupra existenței unei suspiciuni cu privire la faptele lui Rică și ale Frusinei. Rică va câștiga următoarele alegeri și va obține votul de la cetățeni care nu au fost informați corect cu privire la existența unei investigații în curs sau a unei bănuieli bazate pe indicii și probe.

PROBLEMA: COMUNICAREA PUBLICĂ A INFORMAȚIILOR

<p>Forma actuală care permite comunicarea publică:</p> <p>Art. 4: Prezumția de nevinovăție</p> <p>(1) Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă.</p> <p>(2) După administrarea întregului probatoriu, orice</p>	<p>Forma modificată care împiedică orice comunicare: La articolul 4, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alin. (3) și (4) cu următorul cuprins:</p> <p>”(3) În cursul urmăririi penale și al judecării cauzei în procedură de cameră preliminară sunt interzise comunicările publice, declarațiile publice precum și furnizarea de alte informații, direct sau indirect,</p>
---	---

îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.

provenind de la autorități publice sau orice alte persoane fizice sau juridice referitoare la faptele și persoanele ce fac obiectul acestor proceduri. Încălcarea acestei obligații reprezintă infracțiune și se pedepsește, potrivit legii penale.

(4) În cursul procesului penal este interzisă prezentarea publică a persoanelor suspectate de săvârșirea unor infracțiuni purtând cătușe sau alte mijloace de imobilizare sau afectate de alte modalități de natură a induce în percepția publică că acestea ar fi vinovate de săvârșirea unor infracțiuni.